

לראש הישיבה, אלא שבענוותו לא ראה הגר"ש את עצמו ראוי להעמיד תלמידים. באותו זמן הגיע שליחו של הגאון רבי אברהם קלמנוביץ זצ"ל ושמע את הגר"ש אדהאן מוסר לתלמידיו שיעור עיוני בסוגיא הנלמדת, שמע והתפעל ושאלו מדוע אינו מעמיד תלמידים כראוי לו, ענה לו הגר"ש בתואנה שצריך הוא לעבוד למחייתו כדי פרנסת ביתו, אולם טענה זו לא הרתיעה את הגר"א קוטלר ומיד שילם לו סכום שיעור פרנסתו כל השנה כדי שיעסוק כל היום בהרבצת התורה, ניסה הגר"ש שוב בטענה שאינו ראוי ולא לכך נועד, אולם הגר"א אהרן זצ"ל השיבו בטענה נוקבת "ומי ימשיך א"כ את דרכו של אביך הגר"ר יעקב זצ"ל שהיה ראש הישיבה!?", סבר הגר"ש וקיבל ומאז ניאות להנהיג את הישיבה ביד רמה (ובמאמר המוסגר יסופר על הגר"ש אדהאן שבערוב ימיו עלה לחונן אדמת א"י ונועד עם החזו"א זצ"ל שהביע רצונו לידע מה לומדים במרוקו, דיבר עמו הגר"ש על סוגיא מסוימת ותוכ"ד הדברים הקשה קושיא גדולה שהחזו"א חשב בה רבות ונשאר בצ"ע).

אגב, הגר"י מאמאן שליט"א בהקדמת העמק יהושוע מביא את דרך רבותינו בכתיבתם שהיו לומדים את הסוגיא ומעלים על הכתב כל המו"מ עד מסקנתא דדינא ושולחים לחבריהם ולחכמים אחרים שיהיה למראה עיניהם ובכך קיימו בעצמם דיבוק חברים ושימוש חכמים כדרכה של תורה.

המשגיח דתפילאללת מלווה בחור אל הרופא

הגה"ק רבי יצחק אביחצירא (סידנא בבא חאקי) זיע"א היה משגיח בישיבה דתאפיללת (שהקימה דור של ת"ח גדולים ומפורסמים עד הדור האחרון, כדוגמת הגאונים לבית אביחצירא, הגאון רבי יהודה שיטרית ששימש כרב הראשי לעפולה ומח"ס קול יהודה ועוד) ולאחר עלותו ארצה כיהן כרבה של רמלה - לוד. סיפר לנו הגאון רבי שלמה דיין שליט"א (רב העדה המערבית בירושלים ומח"ס עטרת שלמה) שבהיותו צעיר לימים עת לומדו בישיבת שארית יוסף הוצרך לילך לבית הרפואה, וכשיצא ראהו בבא חאקי ושאלו בפליאה מדוע בחור ישיבה מהלך ברחוב, והרי צריך הוא להיות רק בהיכל הישיבה, וכשהשיבו הגר"ש שהוא בדרכו לביה"ח, מיד התלווה אליו בבא חאקי והלכו יחדיו לשם, וכשהגיעו כולם קמו ביראת כבוד מפני רב העיר, מיד פנה בבא חאקי לרופא ואמר לו בבהילות

יש כאן בן תורה שעומד ומחכה לתורו, וכל רגע ורגע חשוב אצלו מאוד, שע"י לימוד התורה שלו הוא מקיים את כל העיר ואסור שיבטל רגע א' מלימודו, וכן הווה. זו הייתה ההסתכלות, וכך חיו את השקיעות בתורה במוחשיות ממש, וככלל, ידוע שכל אר"א מבחורי הישיבה היה מגיע בידיעה שמכאן הוא יוצא גדול ע"מ להמשיך בהעתקת השמועה, ולא פלא א"כ שמלבד הערים הגדולות, גם בכל הכפרים הנידחים ביותר וכן כמאתיים עיירות סביבות מראכש חיו ופעלו ת"ח בשיעור קומה גדול.

עד כאן מדבריו של הרב אסולין, להלן מעט פנינים שנשמעו בפאנל החשוב כדלהלן:

המרדף אחר הירושלמי...

הגאון הגדול רבי אליהו אברג'ל שליט"א (אב"ד בקעה וחבר ביה"ד הגדול) סיפר שבצעירותו כאשר למד בישיבת פורת יוסף פנה אליו אביו וביקשו שילמד מקצוע, כשראה שאביו בשלו, בצר לו נרשם הרב אברג'ל לטכניון, והנה אחר ששם את חפציו בפנימייה נסע לחיפה לבית המרא דאתרא הגאון הרב יוסף משאש, כפי שזכר בכל ספרי הרב את הכתובת, הרב דופק בדת בהתרגשות לראות לראשונה פנים בפנים את הרב, והנה הרב פותח, שואל הרב משאש היכן כבודו גר וכו' סיפר לרב שבא ללמוד לימודי חול בגזירת אביו, השיבו הרב: אני בצעירותי בקושי היה לנו ספרים ללמוד, אתה יש לך אהבת תורה תחזור ללימודך בישיבה ותגיד לאביך שכך פסקתי, וכך הווה. ואז סיפר לו הרב משאש את המעשה הבא:

רבי יוסף היה לומד מדי חג את המסכת בש"ס העוסקת מענינא דיומא, אחר שנים שכך נהג בקודש, החל הרב משאש ללמוד מסכת מהתלמוד הירושלמי, עד שנפגש עם דף שלא הצליח להבינו כשורה, אחר מאמץ רב עדיין לא הצליח הרב לפצח סוגיה זאת. הרב החליט לנסוע לעיר קזבלנקה, שם יש כמה חנויות לספרי קודש, משך הנסיעה ממכנאס לקזבלנקה המרחק כג' מאות קילומטרים. אחר שהגיע הרב לעיר נכנס הרב לחנות, המוכר רואה רב הדור פנים ומיד מציע את עזרתו, איזה ספר החכם מחפש, הרב שואל אם יש תלמוד ירושלמי עם ביאור, שמע המוכר את הנדרש, מקסימום יש לנו תלמוד בבלי, כבודו מחפש דבר שלא נמצא במדינתנו, הרב הודה למוכר ועבר מחנות לחנות - שש במספר - ולא מצא את מבוקשו. הלך משם לבית המדרש, שם פגש אחד מחכמי העיר,

נשאל הרב משאש במה זכינו שהרב הגיע לעירנו, סיפר הרב שמחפש תלמוד ירושלמי עם ביאור ולא נמצא בכל העיר, יעץ אותו חכם להגר"י משאש שהנה בגבול ספרד יש עיר הנמל הנקראת טנג'יר, ושם יש חכם סבא דמשפטים הגאון רבי מרדכי בן ג'ו זצוק"ל, שכל שדרי ארץ ישראל שמגיעים לביתו מביאים עמם מתנה לרב ספרי קודש מארץ ישראל, וידוע שיש ברשותו ספריה ענפה, אולי כבודו ימצא שם. נסע הרב מקזבלנקה מהלך חצי יום לטנג'יר ונכנס לחדרו של המרא דאתרא, וכששאל הרב לרצונו של האורח, שאל אולי יש לכבודו תלמוד ירושלמי עם ביאור, נענה הרב קיים בספרייתי אך איני יכול להראות לכבודו לפי שיש 'מנהג' חכמי המערב שמקימים את הפסוק "עת לעשות לה' הפרו תורתך", וכך מעלימים תחת גלימותיהם ספרים רבים, קרא הרב לשמש וציווהו: תתלווה עמו בלימודו בספר. אכן ליווה המשמש והנה הרב ראה מפרשי הירושלמי שעומדים על הקושיא שעליה הרב התקשה, צהלה עלתה על פניו של הרב, הודה הרב לרב העיר ונפרד לשלום משם. הרב נסע לעיר קזבלנקה ושם התעכב זמן מה ופגש את אחד מגבירי העיר וסיפר לו על מבוקשו, אמר הגביר כבודו לא צריך לקנות תלמוד ירושלמי, אני אתן את הסט חנים אין כסף לרב, בידועי שהרב ילמד בספרים מהעמוד הראשון ועד העמוד האחרון, שאל הרב מהיכן השגת את תלמוד הירושלמי, סיפר הנגיד שנפטר הרב בו ג'ו רב העיר טנג'יר, וקנה מידי הירושים את כל הספרייה, והנה העשיר נתן שטר לכבוד הירושים בבקשה ליתן לידי הרב יוסף משאש את סט התלמוד הירושלמי, נסע הרב משאש שוב חצי יום לטנג'יר והגיע לידי הירושים, קבלו את השטר, אך ענו בשלילה, יש לנו מנהג שלא מוציאים דבר מבית המנוח עד תום שנה, נפרד הרב מהם, וחזר לקזבלנקה ומשם למכנאס, ואחר שנה חזר את המסלול הארוך זה, וכל זה לאהבתו לתורה. סיים הגר"י משאש את סיפורו והוכיח את הרב אברג'ל "עד כדי כך הייתה מסירות נפשנו לתורה, וא"כ היאך יש מקום לשאלה כזו?". לימים הוזמן הרב משאש לשכונת בקעה, שבה מכהן הגר"א אברג'ל כרב השכונה, ניגש הרב אברג'ל לרב משאש ואמר לו בתודה: "בזכות כבודו הגעתי עד הלום..."

אכן זו הייתה גישת רבותינו, עמל התורה ללא כחל ושרק, מסירות נפש לקיום מצוותיה באמת. יה"ר שנזכה לראות בהרמת קרן התורה ובהחזרת העטרה לקדמותה מתוך מידת ההלכה הצרופה כדרך המסורה לנו מרבותינו גדולי התורה